

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Restitvtione In Integrum. Titvlvs XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

melior erit conditio, qui per litem contestationem negotium primitus occupabit. Post occupationem autem huiusmodi, alter se introumittere nequibit ulterius, cum ille litem dominus sit effectus: nisi dictum in constitutione fuisset, quod non fieret melior conditio occupantis. tunc enim si eum, qui occupavit, infirmari, mori, absentari, vel aliâ impediri contingat, aut si prosequi forte nolit, poterit alter suscipere ac perficere negotium ab alio inchoatum, dum tamen ab alio non fuerit alius substitutus: nam si sit, is præferri debet eidem.

Procurator datus in solidum, qui occupaverat negotium, ex impedimento exclusus, non reassumit: nisi altero impedito, h. d. Dominicus.

Ceterum ubi nullo substituto, alter suscipit negotium prosequendum, is, qui occupavit primitus, ipsum resumere postea impedimento cessante nequibit: nisi forsitan illud contingeret a impediri

In causis spiritualibus ex duobus procuratoribus simul simpliciter datus iudex eligi magis idoneum, qui solus prosequi poterit: nec alius admittitur, nisi primo legitime excluso, h. d. Dominicus.

Santè in electionum, postulationum, provisionum, & aliorum spiritualium negotiorum causis (cum talia clericorum expeditionem exigere dignoscantur) volumus specialiter observari, ut si plures procuratores simul in eis fuerint non in solidum deputati, iudex (ne propter eorum concursum negotia eadem intricari contingat) idoneiorem ex ipsis eligere valeat: & ille solum modo prosequatur, habeatque quicquid cum illo sic electo factum extiterit, plenam roboris firmitatem: nec ad prosequendum alius admittatur postmodum, nisi prout eum, qui non occupat negotium, censimus post occupationem factam ab alio superius admittendum.

CAP. VII.

Procurator, qui renuit acceptare mandatum, pœnitere potest, quamdiu constitutus in eadem perseveraverit voluntate.

Idem.

Licet & is, qui procurator constituitur ab absente, dixerit præsentatum sibi suscipere nolle mandatum: hoc tamen nequaquam obstantè, quamdiu constitutus in eadem persistit voluntate, ipsum acceptare poterit e, quandoquunque placebit.

CAP. VIII.

Dominus datus procuratorem, quoties contingit eum abesse, causam tractando procuratorem non intelligitur revocare: secus si simpliciter: nisi expresse protestetur, quod ipsum revocare non intendit: vel aliâ hoc appareat ex probabilibus conjecturis. Ioan. And.

Idem.

Si quem sub ea forma, quoties te abesse contigerit: constitueris procuratorem ad causam, non ideo (licet tractes eam postmodum per teipsum) procuratorem ipsum dignosceris revocare, quinimo procurator idem procuratoris assumet officium, quandoquunque te contigerit absentare. Secus si simpliciter te fuerit constitutus: tunc enim sine ante litem contestatam sive post ad causam ipsam venias, non ut ipsi procuratori assistas, sed ut causam tractes eandem, tractando ipsam eum revocare censuris: nisi dicas expresse, quod ipsum vis in officio procuratoris (hoc non obstantè) manere, vel nisi quod non animo revocandi hoc facias, ex aliquibus appareat conjecturis d, ut si forsitan aliquis imminet articulus, in quo tu melius nosti veritatem, aut si sit procurator ipse infirmus, vel forsitan se absente, seu quicquid aliud acciderit, propter quod ipsi causæ tuæ sit præsentia opportuna.

a Alius, contigerit. b ad hunc text. vid. que dicit Alex. consil. d. incip. revocatur in dubium. l. s. c Vid. l. consensu. ff. de ad. & oblig. Font. d Una presumpcio tollit aliam. de presum. l. utra. de ineq. res. l. d. v. Font.

CAP. IX.

Tria dicit. Primo, quod procurator ad contrahendum matrimonium debet habere speciale mandatum. Secundo, quod talis procurator non substituit: nisi ad hoc mandatum habeat. Tertio, quod si talis procurator revocatus etiam ignoranter contrahit, non tenet matrimonium. Ioan. And.

Idem.

Procurator a non aliter censetur idoneus ad matrimonium contrahendum, quam si ad hoc mandatum habuerit speciale. Et quamvis aliis is, qui constituitur ad negotia procurator, alium dare possit: in hoc tamen casu (propter magnum quod ex facto tam arduo b posset periculum imminere) non poterit deputare alium, nisi hoc eidem specialiter sit commissum. Santè si procurator antequam contraxerit, à domino fuerit revocatus, contractum postmodum matrimonium ab eodem (licet tam ipse, quam ea, cum qua contraxit, revocationem huiusmodi: penitus ignorarent) nullius momenti existit, cum illius consensus defecerit, sine quo firmitatem habere nequibit.

DE IIS, QUÆ VI METUSVE CAUSA FIUNT.

TITVLVS XX.

CAP. I.

Excommunicationis, suspensionis, vel interdicti absolutio, vel revocatio per vim extorta, non tenet: & extorquens: excommunicatus est ipso iure. Ioan. And.

Gregorius X. in Concilio generali Lugdun.

Absolutionis beneficium, ab excommunicationis sententia, vel quacumque revocationem ipsius, aut suspensionis, seu etiam interdicti per vim vel metu extorta, præsentis constitutionis auctoritate omnino viribus vacuumus. Ne autem sine vindicta violentiæ crescat audacia, eos, qui absolutionem seu revocationem huiusmodi vi vel metu extorsissent, excommunicationis sententiæ decernimus subjacere.

DE RESTITVTIONE IN INTEGRUM.

TITVLVS XXI.

CAP. I.

Ecclesia post quadriennium non admittitur ad petendum restitutionem contra sententiam, vel contractum, nisi rationalis aliqua causa hoc suadeat. Ioan. And.

Gregorius IX.

Ecclésiâ, quæ ad retractandam sententiam, vel contractum, per beneficium restitutionis in integrum, postulat se admitti, si quadriennii spatium post sit lapsum, & negligenter omiserit: non est ad beneficium huiusmodi admittenda. c Nisi prævaricationis, vel fraudis manifesta probetur super hoc intervenisse commentum: aut alia rationalis causa subit, quæ superiorem movere debeat ad idem beneficium concedendum.

CAP. II.

Ecclesiâ contra confessionem, qua lesa fuit, admittitur intra quadriennium, per beneficium restitutionis in integrum: postea non, nisi per vim iuri communi. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

a Vid. Ancharanum consil. 228. incip. A. duas filias habebat. & duobus consil. seq. Antonium Butrium consil. 64. incip. A. duas filias habuit. & consil. seq. & Alex. consil. 145. incip. in causa & lite. & consil. 149. incip. viso processu. lib. s. b Et ideo non deciditur juramento per iudicem delato. Bald. in Ladmonenti. Font. c Iste versiculus habet etiam locum in aliis personis, quibus ista restitutio competit. Phil. Font.

Sl aduersus confessionem in iudicio à se factam, lra ec-
clesia beneficium restitutionis in integrum, intra
quadriennium ab ipsius confessionis tempore computan-
dam, petere negligenter omittat: non est (nisi aliquid
rationabile appareat, quod aliud suaserit faciendum) ad
hoc petendum ulterius admittenda. Vbi verò per viam
communem revocationis erroris, quem in facto preten-
dit, vult aduersus suam confessionem ecclesia se iuvare:
hoc quancumque poterit, donec negotium sit fini-
tum.

DE ARBITRIS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

*Si ex tribus arbitris duo concordent in summa, tenet illorum sen-
tentia: si omnes discordant, tenet sententia de summa minori.*
Bonifacius VIII.

Sex tribus arbitris, te duo in decem, & tertius in
quinque condemnent, debet sententia preuolare
duorum. Licet cum unus in XV. alius in X. tertius
verò in quinque pronunciant: illius, qui dixit de summa
minori (cum in illa omnes concordet existant) sententia
efficax censeatur.

CAP. II.

*Si ex tribus arbitris unus noluit examinando vel definiendo
suo interesse, duo procedere poterunt, ac si ille presens esset. Cum
iudices autem antiqua iura seruentur. Ioan. Andr.*

Idem.

VT quaestionibus (quæ plerumque propter arbitrorum
voluntariam seu malitiosam absentiam remanent in-
decisa) finis celerius imponatur: Statuimus, ut si ex tri-
bus arbitris à patribus electis, eorum aliquis ab alio le-
gitime requisitus ad examinandum vel definiendum cum
eis negotium, super quo in ipsos existit commotio-
sum, non curaverit (cessante impedimento legitimo)
conuenire: duo presentes, penes quos (licet sit certum
aliud innexæ videatur) totalem eo casu remanere de-
cernimus potestatem, possint (malitiosa seu voluntaria
illius absentia non obstant) dictum examinare nego-
tium, & liberè definire, sicut possent illo presente, nec
volente, cum eis in unam sententiam concordare: ut
sic ipsius absentia presentia repleta divina cum respectu
faciat pro presente. Circa iudices verò antiqua iura ser-
uamus immutari.

a Vid. Bart. in litem si unus. 4. item si plures. ff. ad lit.

FINIS LIBRI PRIMII.

SEXTI DECRETALIVM
LIBER SECUNDVS

DE IVDICIIS.

TITVLVS PRIMVS.

CAPITVLVM I.

*Judex delegatus non habens ad hoc speciale mandatum à Papa, non potest compelli
partem, ut personaliter coram eo compareat: nisi ex rationabili
causa. Ioan. Andr.*

Innocentius IV. in generali Concilio Lugdunensi.

IVRIS esse ambiguum non videtur, iudicem
delegatum, (qui à sede Apostolica manda-
tum ad hoc non receperit speciale,) iubere
non posse alterutram partium coram se
personaliter in iudicio comparere. Nisi
causa fuerit criminalis ^a, vel nisi pro veritate dicenda,
vel pro iuramento calumpniæ faciendo, vel alijs juris
necessitas partes coram eo exegerit personaliter præ-
sentari.

CAP. II.

*Mulieres personaliter ad iudicium (quacumque causa in iure non
expressa) in iura trahenda non sunt: sed si necessarium sit ipsarum
testimonium in causa, iudex expensis producentis interdum ab-
siter, interdum mittet: & iudex fraudulenter vadens, excommunicatus
est. Mulieres religiose, etiam volentes, extra monasterium suum
ex aliqua causa personaliter ad iudicium trahi non possunt: quod
contra predicta fit, est irritum. Ioan. Andr.*

Bonifacius VIII.

Mulieres ^b (quas vagari non convenit, nec viro-
rum corporibus immisceri) auctoritate literarum se-

^a Vid. Bart. in l. pen. s. ad crimen. ff. de pub. iudic. Fon. ^b Vid. de
hoc sum. de proc. l. ser. vs. C. de iud. & l. ser. ff. de reg. iur.

dis Apostolicæ, vel legatorum ipsius, aut alio quocumque
ad iudicium personaliter evocari, vel trahi iuris causa
ferendi testimonium, aut alia qualibet (quæ in iure non
exprimitur) prohibemus. Sed cum necessarium fuerit
testimonium earundem, iudex (in expensis pariter produ-
centis easdem) tabellionem aut aliam personam idoneam
ad eas transmittat: vel si forte talis casus occurrat, quo
iure prohibente, receptio testium alteri committi non po-
test: iudex ^a tunc propter hoc personaliter ad illas ac-
dat, aut (si talis sit personæ iudicantis conditio, quod id
per ipsum non debeat fieri, vel non possit) mittat ad eas
provisio quod casus huiusmodi (videlicet ut iudex vadens
personaliter) non fingatur: nec fraus interveniat in hac
parte. Alioquin scilicet huiusmodi sit fraudator, ipso facto
sententiam excommunicationis incurrat.

Ceterum femine religiose, presertim que debent
sub clausura morari ^b, extra suum monasterium vel
clausuram non veniunt ad iudicium, vel trahuntur ex
quavis causa personaliter: etiam si ad hoc voluntas acco-
deret earundem. Decernimus quoque, ut ipso iure sit irritum
& inane, si quid contra præmissa contigerit attentari.

^a Al. si præfatus iudex propter hoc, &c. ^b causa religio-
se licet. V. l. ff. de in ius voc. l. ser. vs. ad cust. ff. de arb. & cap. de
CAP.